

Europees recht en namenrecht

Citation for published version (APA):

de Groot, G-R. (1993). Europees recht en namenrecht. *Het Personeel Statuut*, 5-9.

Document status and date:

Published: 01/10/1993

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Europees recht en namenrecht

In toenemende mate verschijnen publikaties, waarin wordt gewezen op de groeiende invloed van het recht van de Europese Gemeenschap op vele rechtsgebieden¹. Voor het privaatrecht zijn vooral de gevolgen van het Europese recht voor het handels- en ondernemingsrecht inderdaad nauwelijks te overzien², maar ook op het gebied van het algemene vermogensrecht wordt het Europese recht steeds meer tastbaar³.

Het gaat daarbij met name om die gedeelten van het vermogensrecht, die relevant zijn voor het (vrij) verkeer van goederen en diensten binnen de Europese Gemeenschap.

Het is in dit verband opmerkelijk, dat zelfs discussies worden gevoerd over de wenselijkheid van een Europees Burgerlijk Wetboek.⁴ Vaak wordt echter gesteld, dat een harmonisatie of zelfs unificatie van het vermogensrecht tot op zekere hoogte wenselijk is, een eenmaking van het personen- en familierecht, alsmede van het erfrecht evenwel niet ter discussie staat.⁵ Het is in dat licht op zijn plaats om te attenderen op een uiterst recente beslissing van het Europese Hof van Justitie in Luxemburg, waaruit blijkt dat het Europese recht ook zijn invloed kan doen gelden op deze laatstgenoemde rechtsgebieden, met name ten aanzien van het namenrecht.⁶

De casus

Het volgende geval werd door de zesde kamer van het Hof van Justitie op 30 maart 1993 naar aanleiding van een prejudiciële vraag beslist.

Een Griek is woonachtig in Altensteig (Bondsrepubliek Duitsland). Hij oefent daar zelfstandig het beroep van masseur en hydrotherapeut uit. Volgens zijn Griekse geboorteakte luidt zijn voornaam ΧρῑστοςΤανΤινιδης en zijn familienaam Χηροτος. Hij huwde op 1 juli 1983 voor de burgerlijke stand te Altensteig. In het huwelijksregister werd zijn naam als volgt geschreven: 'Christos Konstadinidis'. Op 31 oktober 1990 verzocht hij de ambtenaar van de burgerlijke stand te Altensteig om de vermelding van zijn familienaam in het register te wijzigen in die zin, dat 'Konstadinidis' werd vervangen door 'Konstantinidis', aangezien deze schrijfwijze voor de gebruikers van de Duitse taal een zo getrouwelijk mogelijke weergave zou vormen van de juiste uitspraak van zijn naam in het Grieks, en aangezien zijn naam voorts op die wijze in Latijnse letters in zijn

Grieks paspoort was omschreven.

Aangezien volgens Duits recht de inschrijving van de naam van de betrokkene in het huwelijksregister moet overeenstemmen met de inschrijving in het geboorteregister, liet het voor dergelijke rectificaties bevoegde Amtsgericht⁷ Tübingen de geboorteakte vertalen. Door toepassing van ISO-norm R 843⁸ werd verzoekers naam in Latijnse letters omschreven als 'Hr stos Konstantinid s'.

Verzoeker betwistte daarop deze translitteratie voor het Amtsgericht T bingen, aangezien de uitspraak van zijn naam daardoor zou worden misvormd. Het Amtsgericht maakte bij beschikking van 27 juni 1991 gebruik van de mogelijkheid om aan het Europese Hof van Justitie de vraag voor te leggen, of de door de Duitse autoriteiten gehanteerde translitteratienormen wellicht een schending van het recht van de Europese Gemeenschap zouden kunnen opleveren.⁹ Het gerecht dacht daarbij met name aan een mogelijke schending van de artt. 5, 7, 48, 52, 59 en 60 EEG-Verdrag. Deze artikelen zijn met name van belang voor het vrij verkeer van personen in de Europese Gemeenschap.

De beslissing van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap

Het Hof van Justitie onderstreept allereerst, dat verzoeker de onderdaan van een EG-staat is, die in een andere EG-staat als zelfstandige beroepsuitoefenaar werkzaam is. Het Hof neemt daarom aan, dat de verwijzende rechter kennelijk wil weten, of art. 52 EEG-Verdrag aldus moet worden uitgelegd, dat dit artikel zich ertegen verzet dat de naam van een Grieks onderdaan die zich in een andere lidstaat heeft gevestigd om daar zelfstandig een beroep uit te oefenen, in de registers van de burgerlijke stand van die staat wordt ingeschreven op een wijze die niet in overeenstemming is met de fonetische omschrijving van zijn naam, waardoor de uitspraak van zijn naam wordt gewijzigd en misvormd.

Het Hof wijst er vervolgens op, dat het op grond van het EEG-Verdrag niet verboden is om een Griekse naam in Latijnse letters te omschrijven in de registers van de burgerlijke stand van een lidstaat waar het Latijnse alfabet wordt gebruikt. Het ligt volgens het Hof op de weg van de betrokken lidstaat om dit nader te regelen door middel van wettelijke en bestuursrechtelijke maatregelen en met inachtneming van de in de internationale verdragen inzake de burgerlijke stand voorziene voorschriften.¹⁰ Zulke nationale translitteratievoorschriften zijn - aldus het Hof - slechts onverenigbaar met art. 52 EEG-Verdrag, voor zover de toepassing daarvan een Grieks onderdaan dusdanig hindert, dat zij in feite inbreuk maakt op de vrije uitoefening van het recht van vesti-

ging dat hem in dit artikel wordt gewaarborgd. Volgens het Europese Hof is dit het geval wanneer een Grieks onderdaan door de wetgeving van de staat van vestiging wordt gedwongen, in de uitoefening van zijn beroep de schrijfwijze van zijn naam te gebruiken, die voortvloeit uit de translitteratie in de registers van de burgerlijke stand, wanneer die schrijfwijze meebrengt dat de uitspraak ervan wordt vervalst en dat de daaruit voortvloeiende misvorming hem blootstelt aan het gevaar van persoonsverwisseling bij zijn potentiële clientèle.

Samenvattend stelt het Hof derhalve:

'Art. 52 EEG-Verdrag moet aldus worden uitgelegd, dat het zich ertegen verzet dat een Grieks onderdaan door de toepasselijke nationale wettelijke regeling wordt gedwongen, in de uitoefening van zijn beroep een zodanige schrijfwijze van zijn naam te gebruiken dat de uitspraak ervan wordt vervalst en dat de daaruit voortvloeiende vervorming hem blootstelt aan het gevaar van persoonsverwisseling bij zijn potentiële clientèle.'

De beslissing van het Hof is trouwens in grote lijnen conform de conclusie die advocaat-generaal F.G.Jacobs ter terechtzitting van 9 december 1992 had genomen¹¹. Deze concludeerde:

'Wanneer een onderdaan van een lidstaat zich overeenkomstig art. 52 EEG-Verdrag vestigt in een andere lidstaat waar een ander alfabet wordt gebruikt dan in zijn eigen land, maken de regelingen of gebruiken van de Staat van ontvangst, waardoor hij tegen zijn wil wordt gedwongen bij de inschrijving van zijn naam in de registers van de burgerlijke stand een translitteratie te gebruiken die in casu ernstig afbreuk doen aan de juiste uitspraak van zijn naam, inbreuk op de artt. 7 en 52 EEG-Verdrag'.

Verschil in opvatting tussen advocaat-generaal en Hof signaleer ik op de volgende punten. De advocaat-generaal spreekt over 'regelingen of gebruiken van de Staat van ontvangst', waartegen het Hof het over 'de toepasselijke nationale wettelijke regeling' heeft. Als gebruiken niet via een wettelijke regeling kunnen worden afgedwongen, is het inderdaad minder spannend om te weten, of deze gebruiken al dan niet EG-recht schenden. De advocaat-generaal spreekt over 'wordt gedwongen bij de inschrijving van zijn naam in de registers van de burgerlijke stand', het Hof echter over 'wordt gedwongen, in de uitoefening van zijn beroep'. De afwijkende formulering van het Hof is begrijpelijk: art. 52 EEG-Verdrag garandeert de vrije uitoefening van een beroep in een andere lidstaat van de EG dan de lidstaat, waarvan men de nationaliteit bezit. Een zijns inziens minder gelukkige vermelding van een migrant in de registers van de burgerlijke stand wordt door art. 52 niet geraakt. Dit wordt slechts anders, indien de desbetreffende migrant wordt gedwongen de in de registers van de burgerlijke stand gehanteerde translitteratie van zijn naam ook in de uitoefening van zijn beroep te gebruiken. Tenslotte spreekt de advocaat-generaal over 'ernstig afbreuk doen aan de juiste uitspraak van zijn naam', terwijl het Hof de zinswending 'een zodanige schrijfwijze van zijn naam te gebruiken dat de uitspraak ervan wordt vervalst en dat de daaruit voortvloeiende vervorming hem blootstelt aan het gevaar van persoonsverwisseling bij zijn potentiële clientèle' gebruikt. Wat nu het verschil is tussen 'ernstige afbreuk aan de juiste uitspraak van zijn naam' en 'vervalsing van de uitspraak' wil ik hier in het midden laten. Ik kan mij niet voorstellen, dat het Hof op dit punt van de conclusie van de advocaat-generaal heeft willen afwijken. Waar het op aankomt, is

echter het 'blootstellen aan het gevaar van persoonsverwisseling bij zijn potentiële clientèle'. De grote lijn van de conclusie van de advocaat-generaal is derhalve weliswaar dezelfde als die van de beslissing van het Hof; het Hof laat echter veel scherper de grenzen van de schending van art. 52 EEG-verdrag door namenrechtelijke voorschriften zien.

De directe gevolgen van de beslissing van het Hof

Uiteraard moet worden bezien, wat nu de gevolgen zijn van de beslissing van het Luxemburgse Hof. De rechter in Tübingen zal nu met in achtneming van de beslissing van het Hof een eindvonnis moeten wijzen. In dat vonnis zullen op zijn minst twee verschillende vragen worden beantwoord: a) zijn de gehanteerde ISO-normen inderdaad dusdanig, dat er bij hantering van die normen sprake is van een vervalsing van de uitspraak en een daardoor veroorzaakt gevaar van persoonsverwisseling en b) is het zo, dat de verzoeker door wettelijke voorschriften gedwongen wordt om ook in de uitoefening van zijn beroep zijn naam conform de ISO-translitteratie te gebruiken. Indien één van beide vragen ontkennend wordt beantwoord, zal het verzoek tot wijziging van de naamsvermelding in de registers van de burgerlijke stand moeten worden afgewezen. Ook in Nederland zullen we ons moeten afvragen, of hier voor Grieken¹² gehanteerde translitteratienormen wellicht dusdanig zijn, dat de uitspraak van een bepaalde Griekse naam dusdanig wordt vervormd, dat persoonsverwisseling denkbaar is. Indien deze vraag bevestigend moet worden beantwoord, zal vervolgens moeten worden nagegaan, of de voorschriften ten aanzien van de naamsvoering in de uitoefening van een beroep dusdanig zijn, dat perse de naam conform de door de burgerlijke stand gehanteerde translitteratie moet worden gevoerd. Als de eerste vraag ontkennend moet worden beantwoord, of als in Nederland de naamsvoering in de uitoefening van een beroep in Nederland liberaler is, hoeft Nederland in het spoor van de hier besproken beslissing van het Europese Hof geen directe actie te ondernemen.

In dit verband zijn twee randopmerkingen op zijn plaats. Allereerst ben ik er oprecht verbaasd over, dat überhaupt de vraag is opgekomen, of de translitteratie conform officiële richtlijnen niet een vervorming van de juiste uitspraak van een naam kan opleveren. Ik had altijd begrepen, dat het de bedoeling van de translitteratierichtlijnen was om via een ander alfabet toch de juiste weergave van een woord te bewerkstelligen. Smaken kunnen echter verschillen. De rechter zal echter niet op zijn eigen smaak moeten afgaan, maar zal moeten proberen een 'objectieve' norm te hanteren. Ik ben er uiterst benieuwd naar, hoe die norm er zal uitzien. Het enkele feit, dat verzoeker zijn naam niet 'mooi' getranslittereerd vindt, doet immers niet terzake. Nieuwe translitteratienormen zullen moeten worden ontwikkeld.

In de tweede plaats dienen we te beseffen, dat de Duitse praktijk van de handhaving van naamsvoering conform de inschrijving van de naam van een persoon in de registers van de burgerlijke stand veel strenger is dan in Nederland. Het komt me voor, dat Nederlandse autoriteiten een persoon niet snel strafrechtelijk zullen vervolgen, indien zijn naamsvoering niet (geheel) overeenkomt met de inschrijving van de naam van betrokkene in de registers van de burgerlijke stand. In Duitsland is zulks wel het geval. In de tijd dat naar Duits recht de vrouw door huwelijksluiting automatisch de

familienaam van de man verwierf, zijn feministes die hun huwelijksakte met de meisjesnaam ondertekenden soms wegens het voeren van een valse geslachtsnaam vervolgd. Nederlanders kunnen daarover gelukkig slechts grinniken. Voor het Duitse namenrecht zal de hier behandelde beslissing daarom waarschijnlijk in eerste instantie veel ingrijpender gevolgen hebben dan voor de namenrechtelijke regelingen in de overige EG-staten.¹³

Maar zelfs in Duitsland is er nog geen sprake van gigantische problemen. Weliswaar staat de beslissing van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap haaks op de vroegere Duitse jurisprudentie¹⁴, maar een elegante vermindering van de toepassing van de ISO-normen blijkt vaak mogelijk te zijn. De achtergrond daarvan is de volgende. De ISO-normen dienen te worden toegepast op grond van de veertiende in het kader van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand tot stand gekomen Overeenkomst inzake de aanduiding van geslachtsnamen en voornamen in de registers van de burgerlijke stand van 13 september 1973. Art. 3 lid 2 van die overeenkomst schrijft voor translitteratie uit een alfabet in een ander alfabet het gebruik van ISO-normen voor, voorzover dergelijke normen voor de desbetreffende alfabetten bestaan. Los van deze verplichting tot gebruik van de ISO-normen staat echter de verplichting om een in een officieel document reeds verrichte translitteratie te accepteren. Die verplichting tot het overnemen van een reeds verrichte translitteratie staat in art. 2 van de overeenkomst:

‘Wanneer een akte moet worden opgemaakt in een register van de burgerlijke stand door een autoriteit van een Overeenkomstsluitende Staat en hiervoor een afschrift of een uittreksel van een akte van de burgerlijke stand of een ander stuk wordt overlegd, waarin de geslachtsnamen en voornamen in dezelfde lettertekens worden vermeld als die van de taal waarin de akte moet worden opgemaakt, dan worden die geslachtsnamen en voornamen letterlijk weergegeven, zonder wijziging of vertaling.

De in deze geslachtsnamen en voornamen voorkomende tekens die de juiste uitspraak van een letterteken aanduiden (diacritische tekens), worden onveranderd weergegeven, ook indien deze tekens niet bestaan in de taal waarin de akte moet worden opgemaakt.’

Art. 2 gaat voor de translitteratieverplichting van art. 3. Met andere woorden: indien reeds is getranslittereerd blijken een ‘afschrift of een uittreksel van een akte van de burgerlijke stand of een ander stuk’ moet die translitteratie worden geaccepteerd, ook al komt deze niet overeen met bestaande ISO-normen. Cruciaal zijn in deze samenhang de woorden ‘of een ander stuk’. In de Franse authentieke tekst worden voor deze zinswending de woorden ‘ou un autre document’ gebruikt. De Duitse rechtspraak ging er tot nog toe van uit, dat het in een dergelijk geval om een officieel document opgemaakt door een instantie belast met het bijhouden van burgerlijke stand registers moest gaan. Indien men echter het begrip ‘ander stuk’ ruimer opvat, wordt in vele gevallen een praktische uitweg uit de ISO-problematiek zichtbaar: in Griekse paspoorten wordt de Griekse naam van een persoon veelal ook getranslittereerd. Die translitteratie geschiedt niet aan de hand van de ISO-normen, maar door hantering van de ELOT-norm 743 opgesteld door de Griekse normalisatie organisatie. Volgens Griekenland is de ISO-norm R 843 namelijk op diverse punten gebrekkelijk of ontoereikend. De Griekse ELOT-norm 743 wordt ook in het kader van de NAVO en de Verenigde Naties gehan-

teerd. De vraag komt uiteraard op, of Griekenland niet door partij te worden bij de veertiende Overeenkomst van de Internationale Commissie van de Burgerlijke Stand verplicht is om de ISO-normen toe te passen. Zulks is echter niet het geval: Griekenland is slechts verplicht om uit officiële documenten blijken translitteraties naar het Griekse alfabet te accepteren (bijvoorbeeld indien in Cyprus reeds een dergelijke translitteratie naar het Griekse alfabet heeft plaatsgevonden), alsmede uit documenten blijken translitteraties naar het Latijnse alfabet te aanvaarden, indien in Griekenland in een akte een naam (mede) in Latijnse lettertekens moet worden vermeld. Niets belet de Grieken echter om bijvoorbeeld in Griekse passen een andere translitteratienorm dan de ISO-norm te hanteren. Indien nu die Griekse paspoorten als ‘ander stuk’ in de zin van art. 2 van de veertiende overeenkomst worden opgevat, zijn andere verdragsstaten verplicht om de uit die paspoorten blijken translitteratie te accepteren. De Algemene Vergadering van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand heeft intussen in een aanbeveling van 11 september 1992 unaniem verklaard, dat het begrip ‘ander stuk’ in de zin van art. 2 van de veertiende overeenkomst ruim moet worden opgevat¹⁵. Het overnemen van deze aanbeveling brengt met zich mee, dat derhalve de translitteratie blijken uit Griekse paspoorten of andere Griekse documenten moet worden geaccepteerd en men aan de anders verplichte ISO-translitteratie niet meer toekomt. Deze aanbeveling lost vele problemen op, maar maakt het herzien van de ISO-norm in het perspectief van de beslissing van het Hof van Justitie nog niet overbodig.

Verdere directe gevolgen van de beslissing van het Hof

Men zal zich echter moeten afvragen, of de onderhavige beslissing van het Hof van Justitie uitsluitend van belang is voor de translitteratienormen van Griekse namen. Indien zulks zo zou zijn, zou de onderhavige beslissing een van de meest onbelangrijke arresten zijn, die dit Hof ooit heeft gewezen, zeker nu de Algemene Vergadering van de Internationale Commissie van de Burgerlijke Stand door een aanbeveling betreffende de interpretatie van het begrip ‘ander stuk’ in art. 2 van de veertiende overeenkomst ook nog eens de stoom uit de ketel heeft laten ontsnappen. Het wil me echter voorkomen dat de beslissing van het Hof a fortiori interessant is voor het internationale namenrecht, dat wil zeggen voor de internationaal privaatrechtelijk voorschriften betreffende de naamsvoering van personen. Het Hof stelde immers dat de translitteratievoorschriften en een daarmee volgens wettelijke voorschriften gedwongen overeenkomstige naamsvoering bij de uitoefening van een beroep niet door de beugel van art. 52 EEG-verdrag kunnen, indien deze voorschriften de persoon in kwestie blootstelt aan het gevaar van persoonsverwisseling bij zijn potentiële clientèle. Ik kan me niet voorstellen, dat zich zo’n gevaar voor persoonsverwisseling snel voordoet. Maar wellicht heb ik maar gemakkelijk praten en zou ik eerst eens moeten bezien, hoe Grieken mijn naam in het Griekse alfabet zouden translittereren. Heel goed kan ik me echter voorstellen, dat gevaar van persoonsverwisseling bij potentiële clientèle bestaat, indien een persoon op grond van het internationale namenrecht van een persoon in een lidstaat van de EG een andere naam zou moeten voeren dan met toepassing van het internationaal privaatrecht van de lidstaat van oorsprong. Vooral ten aanzien van bipatride EG-burgers, alsmede ten

aanzien van de echtpartners van EG-burgers zal zich dit frequent voordoen. Indien een EG-onderdaan in een andere lidstaat op grond van in die lidstaat gehanteerde internationaal privaatrechtelijke normen in combinatie met andere voorschriften wordt gedwongen om in de uitoefening van zijn beroep een andere naam te voeren dan in zijn staat van oorsprong is zulks in het perspectief van de boven vermelde beslissing van het Luxemburgse Hof een flagrante schending van art. 52 EEG-verdrag. Het verdient daarom aanbeveling om in het licht van de onderhavige beslissing ook het internationale namenrecht van de lidstaten van de EG nog eens zorgvuldig onder de loep te nemen. Het komt me voor dat menige regeling gedeeltelijk zal sneuvelen.

Niettemin verwacht ik dat het Nederlandse internationale namenrecht de dans in beginsel zal ontspringen. Dit heeft diverse redenen. In de eerste plaats hebben we de bepaling van art. 3 Wet conflictenrecht namen, krachtens welke een bipatride in de registers van de burgerlijke stand een kantmelding kan laten maken, dat hij zijn naam volgens een ander recht voert dan het recht dat volgens de Nederlandse verwijzingsnormen toepasselijk is. Deze regeling voorkomt reeds veel leed. In de tweede plaats wordt in Nederland verdedigd, dat een eenmaal in het buitenland geschiedde naamsvaststelling hier ten lande niet meer conflictrechtelijk wordt getoetst.¹⁶ Ook dat biedt mogelijkheden om optimaal rekening te houden met de naamsovervoering in het land van oorsprong. Tenslotte liggen Nederlandse autoriteiten - geloof (althans hoop) ik - er niet wakker van, indien iemand in de uitoefening van zijn beroep een andere naam voert dan is ingeschreven in de bevolkingsboekhouding en de registers van de burgerlijke stand.

Problemen kunnen zich wellicht echter voordoen, indien een persoon overeenkomstig het namenrecht van een andere EG-staat gerechtigd is een geslachtsnaam mede omvattende een adellijke titel te voeren en zulks naar Nederlands recht niet het geval is, bijvoorbeeld de Nederlands/Duitse zoon van een Nederlandse adellijke dame en een niet-adellijke Duitser. Het Duitse internationale namenrecht staat toe, dat zo'n echtpaar voor zich en hun kinderen de naam van de vrouw kiest. Verdedigbaar is dat ook naar Duits recht het adellijke bestanddeel van de naam aan het geslacht van de drager ervan wordt aangepast.¹⁷ Naar Nederlands IPR is echter verdedigbaar, dat een dergelijk 'adellijk' bestanddeel van de familienaam niet ex art. 3 Wet conflictenrecht namen in een kantmelding kan worden verwerkt, daar de regels van Nederlands adelsrecht als voorangsregels zouden moeten worden gekwalificeerd.¹⁸ Indien die visie wordt gevolgd, wordt de adellijke titel niet ingeschreven en is het voeren van die titel overeenkomstig art. 435 Wetboek van Strafrecht strafbaar, ook als dat voeren van die titel in de uitoefening van een beroep geschiedt. Levert zulks nu een schending van art. 52 EEG-verdrag op? Zeker bij de wat kortere adellijke namen (zoals bijvoorbeeld (Jonkheer) de Jonge) is immers een persoonsverwisseling niet ondenkbaar.

In verband met het vorige probleem staat nog de volgende vraag. Naar het recht van sommige EG-landen zijn academische titels een onderdeel van de naam. De erkenning van in een EG-staat verworven academische titels in andere EG-staten is echter niet door EG-regelgeving geregeld. De EG houdt zich in beginsel slechts bezig met de erkenning van beroepskwalificaties en niet met de academische titelvoering.¹⁹ Kan men zich echter in het perspectief van het onderhavige arrest op

het standpunt stellen, dat het niet mogen voeren van een academische titel in het kader van de uitoefening van een beroep onder omstandigheden een schending van art. 52 EEG-verdrag kan opleveren?

Ten slotte

Uit de boven besproken beslissing van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap blijkt duidelijk, dat het Europese recht niet slechts het vermogensrecht van de lidstaten van de EG beïnvloedt, maar ook consequenties heeft voor tot nog toe -als ik het wel zie- volkomen buiten schot gebleven rechtsgebieden zoals het namenrecht.²⁰ Ik verwacht, dat ook andere delen van het personen- en familierecht, alsmede van het erfrecht in de komende jaren invloed van het Europese recht zullen ondergaan. Europese migranten ondervinden immers door de verschillen tussen de personen-, familie- en erfrechtelijke regelingen in de diverse lidstaten en de complexe niet goed op elkaar aansluitende internationaal privaatrechtelijke verwijzingsregels veel hinder als zij hun door het EG-recht gegarandeerde recht op vrij verkeer uitoefenen²¹. Actie van de EG - ook op die rechtsgebieden - zou ik toejuichen. Ik hoop daarop in de kolommen van dit tijdschrift in de toekomst nader te kunnen ingaan.

Noten

¹ Gerard-René de Groot, European education in the future, Openingsvoordracht voor de Conferentie in: *The common law of Europe and the future of legal education / Le droit commun de l'Europe et l'avenir de l'enseignement juridique*; Deventer 1992, pag. 7-29.

² Vergelijk L. Timmerman, *De stand van het vennootschapsrecht*, Deventer 1990, pag. 7: 'De EEG-Richtlijnen zijn zo belangrijk, omdat Nederland voor het vennootschapsrecht inmiddels de status heeft van een Europese provincie met beperkte autonomie.' Zie over de ontwikkelingen op dit gebied verder: R. Goerdeler, Überlegungen zum künftigen Gesellschaftsrecht in der EG, in: *Festschrift für Ernst Steindorff* 1990, pag. 1211-1228; Y. Guyon, *La coordination communautaire du droit français des sociétés*, *Revue trimestrielle du droit européen* 1990, pag. 242; Christoph E. Hautschka, Die Tätigkeit der Europäischen Gemeinschaft im Gesellschaftsrecht zwischen Rechtsvergleichung und Funktionen allgemeiner Gesetzgebung, *ZRP* 1990, pag. 179; Hautschka, Der Stand der gemeinschaftsrechtlichen Rechtsangleichung im Recht der privaten Wirtschaft drei Jahre vor Vollendung des Binnenmarktes 1992, *Neue Juristische Wochenschrift* 1989, pag. 3048; Hautschka, Grundprobleme der Privatrechtsfortbildung durch die Europäische Wirtschaftsgemeinschaft, *Juristenzeitung* 1990, pag. 524; Marcus Lutter, Stand und Dynamik des europäischen Wirtschaftsrecht, *Zentrum für Europäisches Wirtschaftsrecht, Vorträge und Berichte*, Bonn 1990, nr. 1 pag. 22; Peter-Christian Müller-Graff, Privatrecht und europäisches Gemeinschaftsrecht, *Festschrift Börner* 1987, pag. 13.

³ Gerard-René de Groot, European education in the future, Openingsvoordracht voor de Conferentie in: *The common law of Europe and the future of legal education / Le droit commun de l'Europe et l'avenir de l'enseignement juridique*, Deventer 1992, pag. 9.

⁴ Vlg. Gerard-René de Groot, Export van het NBW, *Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht* 1992, pag. 26-28.

Erik Jayme, Ein Internationales Privatrecht für Europa, *Heidelberger Forum Band 70*, Heidelberg 1991, pag. 8, 9,; anders echter de conclusies van Alfred Rieg, *L'harmonisation européenne du droit de la famille: mythe ou réalité*, in: *Conflits et harmonisation, Mélanges en l'honneur d'Alfred E. von*

Overbeck, Fribourg 1990, pag. 498, 499.

⁶ Hof van Justitie 30 maart 1993, zaak C-168/91:

C. Konstantinidis/Stadt Altensteig e.a.

⁷ Vergelijkbaar met de Nederlandse kantonrechter.

⁸ Deze translitteratienormen werden door de International Organization for Standardization (ISO) te Genève ontwikkeld. De translitteratietabel voor Griekse letters in Latijnse letters dateert uit 1968.

⁹ De mogelijkheid tot het stellen van dergelijke prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie wordt voorzien in art. 177 EEG-Verdrag.

¹⁰ Bedoeld wordt de veertiende in het kader van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand in Bern gesloten Overeenkomst inzake de aanduiding van geslachtsnamen en voornamen in de registers van de burgerlijke stand van 13 september 1973, *Trb.* 1974, pag. 31. Dit verdrag was voor Duitsland in werking getreden op 18 februari 1977 en voor Griekenland op 18 april 1987.

¹¹ Zie naar aanleiding van die conclusie reeds het interessante opstel van Karl Josef Binz, ISO-Transliteration am Ende, *StAZ* 1993, pag. 105-109. Zie overigens ook reeds Franz Josef Binz, Umschreibung griechischer Personennamen - Neuanfang ohne ISO?, *StAZ* 1991, pag. 333.

¹² Griekenland is het enige EG-land, dat niet het Latijnse alfabet hanteert. Uiteraard zijn er vele niet EG-staten, die een ander alfabet dan het Latijnse hanteren. Met de translitteratie van die alfabetten heeft het EG-recht echter niets te maken. Het ligt evenwel voor de hand om in het licht van eventuele herzieningen van de translitteratie van Griekse namen als gevolg van de hier beschreven beslissing van het Luxemburgse Hof ook andere translitteratiesystemen nog eens te heroverwegen.

¹³ Daarover Binz, *StAZ* 1993, pag. 105-109.

¹⁴ Waarover Binz in zijn in noot 11 vermelde publicaties.

¹⁵ Zie Binz, *StAZ* 1993, pag. 108.

¹⁶ Zie J. van Rijn van Alkemade, Een interessant praktijkgeval inzake het internationaal namenrecht, *Het Personeel Statuut* 1993, nr. 5, pag. 3-7; vgl. voorts de brief van de staatssecretaris van Justitie d.d. 28 oktober 1992, afgedrukt in *Het Personeel Statuut* 1992, nr. 11/12, pag. 18, 19. Vgl. in dit verband ook Gerard-René de Groot/Johannes R. Sijmonsma, De naam van bipatriden, *Het Personeel Statuut* 1981, pag. 69-73.

¹⁷ Zie Gerard-René de Groot, Einige Bemerkungen über das niederländische Adelsprädikat 'Jonkheer', *StAZ* 1974, pag. 103, 104.

¹⁸ Zie daarover Gerard-René de Groot, Grentochtjes door het namenrecht, *Het Personeel Statuut* 1992, nr. 4, pag. 3-8, nr. 5, pag. 3-9.

¹⁹ Zie daarover binnenkort Hildegard Schneider, Die Anerkennung von Berufsqualifikationen in der Europäischen Gemeinschaft, diss. Maastricht 1993.

²⁰ Zie voor de consequenties van het Europese recht voor het nationaliteitsrecht van de lidstaten van de Europese gemeenschap Gerard-René de Groot, Annotatie onder het arrest Micheletti (Europees Hof van Justitie 7 juli 1992), *Migrantenrecht* 1992, nr. 139, *Katern voor de Rechtspraak* 1992, pag. 105-110, alsmede Gerard-René de Groot, Auf dem Wege zu einem Staatsangehörigkeitsrecht der Europäischen Gemeinschaft?, *Festschrift Albert Bleckmann*, Münster 1993, pag. 87-103.

²¹ Vergelijk Gerard-René de Groot, European education in the future, Openingsvoordracht voor de Conferentie in: *The common law of Europe and the future of legale education / Le droit commun de l'Europe et l'avenir de l'enseignement juridique*, Deventer 1992, pag. 10, 11.

Prof. mr. Gerard-René de Groot is hoogleraar Rechtsvergelijking en Internationaal Privaatrecht aan de Rijksuniversiteit Limburg

Perikelen rond artikel 1.198 BW

Dit artikel handelt over toepassing van de directe doorwerking van verdragen aan het loket ofwel het opzij zetten van de wet door verdragsinterpretatie

De registratie in de registers van de burgerlijke stand is waarschijnlijk wel de belangrijkste registratie die wij in Nederland kennen. Ik denk dat velen zich kunnen vinden in deze uitslating. Per slot van rekening staan vele van de bepalingen betreffende de burgerlijke stand in een van onze belangrijkste wetten vermeld: het Burgerlijk Wetboek. De ambtenaren die de taken voortvloeiende uit de wetbepalingen uitoefenen zijn geheel zelfstandig functionerende bedienaren der wet, alleen verantwoording verschuldigd aan de rechter, maar óók zijn zij in persoon aansprakelijk voor hun daden zowel civiel als strafrechtelijk. Hoe belangrijk de wetgever de registratie van de burgerlijke stand vindt, blijkt ook uit het feit hoe nauw-

keurig deze registratie in de nodige wetsartikelen is omschreven, waarbij het de ambtenaar van de burgerlijke stand niet is toegestaan op een andere wijze te handelen, op straffe van geldboetes en/of gevangenisstraf, tenzij de rechtbank bij in kracht van gewijsde gegane beschikking of vonnis anders heeft beslist. De wetgever verwacht en eist, dat de ambtenaar van de burgerlijke stand zich strikt aan de regelgeving houdt. En voor de ambtenaar van de burgerlijke stand zou kunnen gelden: 'Met de wet (en jurisprudentie) in de hand kom je door het ganse 'burgerlijke stand'-land'.

Dat e.e.a. toch niet altijd zo gemakkelijk is, bleek onlangs weer in de gemeente E. Ik kreeg een stukje onder ogen uit het dagblad 'De Telegraaf': 'Naam ex-man per se niet op akte'. 'Typisch weer problemen rond art. 1:198 BW', dacht ik. Nu doen deze problemen zich met de regelmaat van de klok voor, dus erg interessant leek het mij niet, maar beroepsmatige nieuwsgierigheid deed mij er toe komen het te lezen.